

Research Paper

Components of educational competence of elementary school students from the point of view of teachers, mothers and professionals: Qualitative research based on grounded theory

Saeed Khavandi Zad Aghadam¹ , Khadijeh Abolmaali Hosseini^{2*} & Hassan Pasha Sharifi³

1. PhD student in Educational Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

2. Associate Professor of Educational Psychology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

3. Professor, Department of Psychology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

Use your device to scan
and read article online

Article Info:

Received: 2023/06/14

Accepted: 2025/01/29

Available Online: 2025/03/18

Citation: Khavandi Zad Aghadam, S., Abolmaali Hosseini, K. & Pasha Sharifi, H. (2025). [Components of educational competence of elementary school students from the point of view of teachers, mothers and professionals: Qualitative research based on grounded theory (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 13(4):62-74. <https://doi.org/10.22098/jsp.2025.13121.5590>

10.22098/jsp.2025.13121.5590

Extended Abstract

1. Introduction

Educational competence is the multidimensional characteristics of the learner including skills, attitudes, and behaviors that play a role in their academic success. These features can be divided into two areas. Educational skills and educational enablers. Academic skills include reading, writing, math, and critical thinking, and academic enablers are attitudes and behaviors such as interpersonal skills, motivation, study skills, and engagement that the learner needs to benefit from education (DiPerna & Elliot, 2002). Educational enablers include a wide range of structures and concepts such as social skills, study skills, motivation, and engagement. In the field of education, although social skills, which are considered as part of academic competence structures, are not a prerequisite for graduation, but damage to them damages the student's learning, and this causes the school to be dissatisfied with the student and indirectly causes the student not to be promoted to higher levels. To be social skills go beyond a student's ability to read or write and include the mastery of skills acquired through social interactions with other children and adults within or outside a formal or informal curriculum (Al-Subai, 2022). Study skills are skills that a person learns to study efficiently. Study skills affect students' motivation (Kadir Pepe, 2012).

2. Materials and Methods

The research method is data-based theory with the systematic paradigm approach of Strauss and Corbin.

The community of this research included education specialists, teachers, and mothers of students in 1401. These people were selected purposefully until reaching data saturation. Education specialists with 30 years of experience in the field of educational psychology, primary school teachers with at least a bachelor's degree in the fields of psychology, educational sciences and primary education, and an experience of more than 22 years and an average of Their age was 40 and their mothers had an education level of at least post-diploma and their average age was 35 years. A semi-structured interview method was used to collect data. First, the interview questions for three design groups, then the content validity ratio (CVR) and content validity index (CVI) of each question were reviewed and approved by 11 experts. Strauss and Corbin method was used for data analysis.

3. Results

105 Open codes with different frequencies were obtained from the analysis of the interviews of education experts, teachers and mothers. Open codes were found in 44 core categories of the system according to the common method in data research, which are presented in diagram 1 of the extracted titles based on the paradigm model of the research.

4. Discussion and Conclusion

According to the findings, educational competence as a main phenomenon consists of 44 components. The discovered causal factors include balancing and enriching the student's environment, financial support for schools and increasing the related budget, promoting the work independence of schools, suppressing students, giving importance to elementary

*Corresponding Author:

Khadijeh Abolmaali Hosseini

Address: Department of Educational Psychology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Tel: +98 (21) 88274560

E-mail: kh.abolmaali@iau-tnb.ac.ir

Copyright © 2025 by Authors. Published by University of Mohaghegh Ardabili. This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Non-commercial purposes uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

schools, proper interaction with students, proper relationship between parents. With students, modeling for students, students' interests, game-based methods, practical teaching methods, qualitative evaluation, and meritocracy in education. From the perspective of systems theory, these components can be divided into three categories; 1- Student interactions as a micro-system, 2- teaching methods and techniques as a middle system and 3- primary school location as a macro-system. In explaining the identified causal factors, Bronfen Brenner's theory introduces complex layers in the student's environment, including teaching methods and techniques, teachers, peers, and school interactions, each of which affects his growth. Put Changes or contradictions in each of them can affect a student's learning and educational competence. As a result, the student should be at the center of attention and his role should be prominent in educational planning (Guy-Evans, 2020).

Designing student-centered teaching methods and techniques, and in fact, a student-centered learning environment that is rich enough in educational

equipment and in which the student can explore freely and without worry, plays a decisive role in improving his educational competence (McCauley & McCullough, 2022).

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The research participants were informed about the objectives of the research. Confidentiality points of the research have been emphasized. To respect the confidentiality of the research, the names of the participants are not mentioned in the text of the research.

Funding

This research has not received any funding or financial assistance from official or unofficial centers.

Authors' contributions

The authors of this research participated in all stages of the process.

Conflicts of interest

The authors declare no conflict of interest.

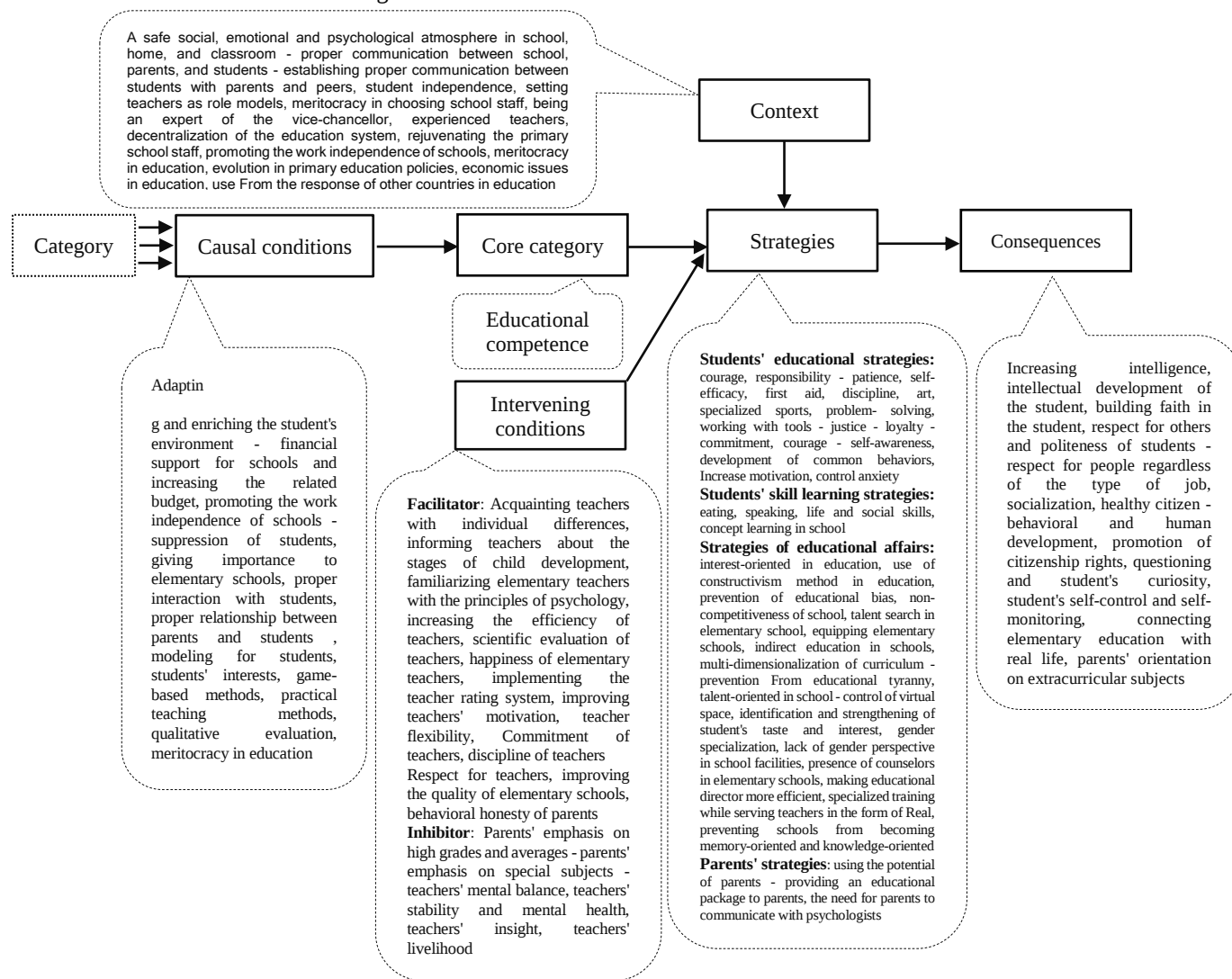

Figure 1. Discovered core codes according to the research paradigm model

مقاله پژوهشی

مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از دیدگاه معلمان، مادران و متخصصان: یک کاوش کیفی مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد

سعید خاوندی‌زاداقدم^۱ ID، خدیجه ابوالمعالی‌الحسینی^۲ ID و حسن پاشاشریفی^۳ ID

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. دانشیار روان‌شناسی تربیتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳. استاد، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

استاددهی: خاوندی‌زاداقدم، س.، ابوالمعالی‌الحسینی، خ. و پاشاشریفی، ح. (۱۴۰۳). مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از دیدگاه معلمان، مادران و متخصصان:

یک کاوش کیفی مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد. فصلنامه روانشناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۳(۴): ۷۴-۶۲. <https://doi.org/10.22098/jsp.2025.13121.5590>

doi 10.22098/jsp.2025.13121.5590

چکیده

هدف: هدف این پژوهش تبیین ساختار و مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی است. شایستگی تحصیلی ویژگی‌های چند بعدی یادگیرنده از جمله مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتارها است.

روش‌ها: روش پژوهش کیفی با راهبرد نظریه داده‌بنیاد اشتراوس و کوربین است. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند با ۱۸ متخصص تعلیم و تربیت، معلمان و مادران در سال ۱۴۰۱ بهره‌گیری شده است. اندازه‌های مربوط به نسبت‌روایی محتوایی سوال‌ها (CVR) و شاخص‌روایی محتوایی (CVI) در مورد همه سوالات مصاحبه‌ها از طریق ۱۱ داور حاصل شده است. برای تحلیل داده‌ها از کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد.

یافته‌ها: در این پژوهش ۱۰۵ کدباز و ۴۴ کدمحوری اکتشاف شد. از جمله عوامل علی اکتشاف شده می‌توان به متناسب‌سازی و غنی‌سازی محیط دانش‌آموز، تعامل مناسب با دانش‌آموز؛ از عوامل زمینه‌ای می‌توان به جو اجتماعی، عاطفی-روانی امن در مدرسه، خانه و کلاس، ارتباط مناسب مدرسه-اولیا-دانش‌آموز، تجارب معلم؛ از جمله عوامل مداخله‌ای می‌توان به آشنایی معلم با تفاوت‌های فردی و اصول روان‌شناسی، کارآمدی معلم، ارزشیابی علمی معلم، تعادل‌روانی معلم؛ از جمله راهبردها می‌توان به جرات‌ورزی، مسئولیت‌پذیری، صبوری، خودکارآمدی، نظم و انضباط، عدالت، وفاداری دانش‌آموز؛ از جمله پیامدها می‌توان به افزایش هوش، رشد فکری، ایجاد باور، رشد رفتاری-انسانی و پرسشگری دانش‌آموزان و ارتقاء حقوق شهروندی اشاره کرد.

نتیجه‌گیری: مولفه‌های شایستگی تحصیلی اکتشاف شده در این پژوهش را می‌توان در ساخت و استانداردسازی پرسشنامه شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی استفاده کرد. پیشنهاد می‌شود، پژوهش‌گران و متخصصان امر، مولفه‌هایی که در این پژوهش شناسایی شد را مورد توجه قرار دهند.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۲/۲۸

کلیدواژه‌ها:

مولفه‌ها، شایستگی تحصیلی، مهارت‌ها، توانمندسازها، نظریه داده‌بنیاد

مقدمه

شایستگی محصول فکر و تجربه انسان بوده و مشکل از تعدادی مولفه

است (چامسکی، ۲۰۱۰؛ برکالیف، زیربک و تریاپیتسیانا، ۲۰۰۷؛

1. competence
2. Berkaliev

معنای لغوی شایستگی^۱ در لغت نامه دهخدا سزاواری، لیاقت و استحقاق

است. شایستگی به عنوان ظرفیت فرد برای انجام مسئولیت شغلی و

عملکرد واقعی فرد در موقعیت خاص که از طریق آموزش در سه حوزه

شناختی، عاطفی و روانی-حرکتی فراهم می‌شود، بکار رفته است.

* نویسنده مسئول:

خدیجه ابوالمعالی‌الحسینی

نشانی: گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تلفن: ۰۲۱ ۸۸۲۷۴۵۶۰ (۲۱) ۹۸+

پست الکترونیکی: kh.abolmaali@iau-tnb.ac.ir

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

ریون و استنسن^۱ ۲۰۰۱؛ مک کانل ۲۰۰۱). از زمینه‌های شایستگی، می‌توان به شایستگی‌های تحصیلی، اجتماعی، عاطفی، رفتاری، ادراک‌شده و انواع دیگری از جمله شایستگی رهبری، سیاسی، مدیریتی، سازمانی، توسعه فردی، ارتباطی، استدلال منطقی، فنی و از این قبیل اشاره کرد. این پژوهش به مؤلفه‌های شایستگی تحصیلی می‌پردازد.

شایستگی تحصیلی عبارت است از ویژگی‌های چندبعدی یادگیرنده از جمله مهارت‌ها، نگرش‌ها و رفتارها که در موفقیت تحصیلی آنان نقش دارد. این ویژگی‌ها را می‌توان در دو حوزه تفکیک کرد. مهارت‌های تحصیلی و توانمندسازهای تحصیلی. مهارت‌های تحصیلی شامل خواندن، نوشتن، ریاضی و تفکر انتقادی است و توانمندسازهای تحصیلی، نگرش‌ها و رفتارهایی از قبیل مهارت‌های بین‌فردی، انگیزه، مهارت‌های مطالعه و مشغولیت هستند که یادگیرنده برای بهره‌مندی از آموزش به آن‌ها نیاز دارد (دیپرنا و الیوت^۲، ۲۰۰۲). توانمندسازهای تحصیلی شامل طیف وسیعی از سازه‌ها و مفاهیم از قبیل مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های مطالعه، انگیزه و مشغولیت می‌شود. در حیطه آموزش هر چند مهارت‌های اجتماعی که به عنوان بخشی از سازه‌های شایستگی تحصیلی شمرده می‌شوند، پیش‌شرط فارغ‌التحصیلی نیستند ولی آسیب بر آن‌ها به یادگیری دانش‌آموز لطمه می‌زند و این امر باعث عدم رضایت مدرسه از دانش‌آموز شده و بطور غیرمستقیم باعث عدم ارتقاء دانش‌آموز به مقاطع بالاتر می‌شود. مهارت‌های اجتماعی فراتر از توانایی دانش‌آموز برای خواندن یا نوشتن است و شامل تسلط بر مهارت‌هایی است که از طریق تعاملات اجتماعی با سایر کودکان و بزرگسالان در داخل یا خارج از یک برنامه درسی رسمی یا غیررسمی به دست می‌آید (آل‌سوبا^۳، ۲۰۲۲؛ الیوت و همکاران، ۲۰۱۵). مهارت‌های مطالعه مهارت‌هایی هستند که فرد یاد می‌گیرد تا به‌طور کارآمد مطالعه کند. مهارت‌های مطالعه بر انگیزه دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد (زیمرسن^۴، ۱۹۹۴؛ به نقل از کادیر پپ^۵، ۲۰۱۲).

انگیزه^۶ حالتی از برانگیختگی است که ارگانیسم را به عمل وامی‌دارد و انگیزش^۷ معطوف به عمل خاصی است. به عبارت دیگر، انگیزش عاملی است که منجر به رفتار خاص شده، جهت، نیرو و الزام آن را تعیین می‌کند تا نیاز خاصی برآورده شود. نیاز می‌تواند روان‌شناختی به عنوان مثال نیاز به تأیید یا جسمی به عنوان مثال نیاز به غذا باشند. ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای موفقیت در مدرسه یکی از بزرگترین چالش‌های قرن حاضر نیز بوده است. زمانی که شایستگی دانش‌آموز بر اساس عملکرد مورد قضاوت قرار می‌گیرد، این قضاوت بر پردازش عمیق اطلاعات، خودکارآمدی، تعیین هدف و تولید انتظارات او تأثیر گذاشته و در نتیجه باعث برانگیختگی انگیزه او می‌شود. این به این معنا نیست که بتوان از

روی انگیزش، معدل تحصیلی را برآورد کرد اما آگاهی از انگیزش دانش‌آموز این مزیت را دارد که با پیامدهای مختلف تحصیلی از قبیل عملکرد تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، قصد ترک تحصیل و غیبت و از این قبیل در ارتباط است. از میان دو نوع انگیزش درونی و بیرونی، انگیزش درونی اهمیت بیشتری دارد. این عامل می‌تواند تغییر بهتری در ارتقای یادگیری کارآمد و خلاقیت ایجاد کند (ساکسونا^۸، ۲۰۲۰؛ هو و لوو^۹، ۲۰۲۱؛ زانگ^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۶؛ آکپان^{۱۱}، ۲۰۱۳).

مشغولیت به مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های کلاسی اطلاق می‌شود. مشغولیت تحصیلی به عوامل مختلفی از قبیل ویژگی‌های شخصی یادگیرنده، معلم، روش تدریس، همسالان و سایر ویژگی‌های محیط یادگیری بستگی دارد. مشغولیت تحصیلی، اشتیاق دانش‌آموز را برای یادگیری افزایش داده و به یادگیری پایدار و اعتمادبه‌نفس او کمک می‌کند. هر سطح و درجه‌ای از مشغولیت دانش‌آموز می‌تواند مهم باشد (جیمرسون^{۱۲}، ۲۰۲۲؛ دیویس و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۲).

مطابق قوانین و مقررات آموزش و پرورش، سن متعارف ورود به مدرسه در ایران، شش سال تمام تعیین شده است در نتیجه دوره دوم ابتدایی که در این پژوهش مورد هدف بوده‌اند، در محدوده سنی ۹ سال تمام تا ۱۱ سال تمام قرار دارد. حداکثر سن ورود به مدرسه در مدارس شهری، ۹ سال تمام و در مدارس روستایی ۱۱ سال تمام تعیین شده است. محدوده سنی دوره دوم ابتدایی در مدارس شهری می‌تواند از ۹ سال تمام تا ۱۵ سال تمام و در مدارس روستایی از ۹ سال تمام تا ۱۷ سال تمام را شامل گردد (شورای عالی آموزش و پرورش، ۱۳۷۹). این دوره سنی به لحاظ ویژگی‌های رشد شناختی و عاطفی از اهمیت بالایی برخوردار است. واکنش‌های شناختی و عاطفی کودکان متأثر از شایستگی تحصیلی و در دوره ابتدایی پایه‌ریزی می‌شود. از ویژگی‌های این دوره سنی مطابق رویکرد پیازه، تفکر منطقی براساس رویدادهای ملموس است. تفکر منطقی بدان معناست که کودک می‌تواند مسائل را درون ذهن خود حل کند به جای اینکه به‌طور فیزیکی چیزها را در دنیای واقعی امتحان کند. کودکان در این مرحله زمانی که از آن‌ها خواسته می‌شود در مورد مشکلات انتزاعی یا فرضی استدلال کنند، مرتکب اشتباه یا دست‌پاچه می‌شوند (مک لوید^{۱۴}، ۲۰۱۸).

1. Raven & Stephenson
2. DiPerna & Elliott
3. Alsubaie
4. Zimmermann
5. Kadir pepe
6. motive
7. motivation
8. Jessica Saxena
9. Hu & Luo
10. Zhang
11. Akpan
12. Jimerson
13. Davis et al

میانگین سنی ۴۰ و مادران دارای سطح تحصیلات حداقل فوق‌دیپلم و میانگین سن ۳۵ سال بودند. برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. ابتدا سوالات مصاحبه برای سه گروه طراحی، سپس نسبت‌روایی محتوایی (CVR^۳) و شاخص‌روایی محتوایی (CVI^۴) هر سوال از دید ۱۱ متخصص بررسی و تأیید شد. برای تحلیل داده‌ها از روش اشتراوس و کوربین استفاده شد.

یافته‌ها

از تجزیه و تحلیل متون مصاحبه‌های متخصصان تعلیم و تربیت، معلمان و مادران، ۱۰۵ کد باز با فراوانی‌های مختلف حاصل گردید. کدهای- باز مطابق روش متداول در پژوهش داده‌بنیاد در ۴۴ مقوله محوری نظام یافتند که در جداول ۱ تا ۶ عناوین استخراج‌شده کدهای باز و فراوانی آن‌ها به همراه کدهای محوری ارائه شده‌است.

1. SYS-GTM
2. Strauss & Corbin
3. Content Validity Ratio
4. Content Validity Index

باتوجه به بررسی ابعاد نظری شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، در ایران، خلاءهای پژوهشی در مورد شناسایی مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی و اندازه‌گیری آن‌ها از طریق مقیاس‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری وجود دارد. بدین منظور در این پژوهش تلاش شده‌است ابعاد و مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی در بستر فرهنگی مورد شناسایی و تبیین شود. باتوجه به مطالب مطرح‌شده، سوال پژوهش حاضر این‌است که مولفه‌های شایستگی تحصیلی از دیدگاه متخصصان تربیتی، معلمان و مادران چیست؟

روش پژوهش

روش پژوهش، نظریه داده‌بنیاد با رویکرد پارادایمی نظام‌مند^۱ اشتراوس و کوربین^۲ است. جامعه این پژوهش دربرگیرنده متخصصان تعلیم و تربیت، معلمان و مادران دانش‌آموزان در سال ۱۴۰۱ بود. این افراد تارسیدن به‌اشباع داده‌ها به‌روش هدف‌مند انتخاب شدند. متخصصان تعلیم و تربیت دارای ۳۰ سال فعالیت درزمینه روان‌شناسی تربیتی، معلمان دوره ابتدایی با حداقل سطح تحصیلات لیسانس در رشته‌های روان‌شناسی، علوم تربیتی و آموزش ابتدایی و سابقه بیش از ۲۲ سال و

جدول ۱. عوامل علی استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والد مادر

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
۴	متناسب سازی و غنی سازی محیط دانش آموز	۲	غنی سازی محیط دانش آموز
	حمایت‌های مالی مدارس و افزایش بودجه مربوط	۳	حمایت‌های مالی و برنامه‌های مدارس ابتدایی
	ارتقاء استقلال کاری مدارس	۱	
	سرکوب دانش آموز	۲	علمی سازی تعلیم و تربیت
	اهمیت دادن به مدارس ابتدایی	۱	
	تعامل مناسب با دانش آموزان	۸	تعامل مناسب با دانش آموز
	رابطه مناسب والدین با دانش آموز	۲	
	الگوسازی برای دانش آموزان	۲	ارتقاء کیفی اهداف و برنامه‌های آموزشی
	علاقه دانش آموزان	۱	
	روش‌های مبتنی بر بازی	۳	
	روش‌های آموزشی عملی	۴	
	ارزشیابی کیفی	۱	شایسته سالاری در آموزش و پرورش
	شایسته سالاری در آموزش و پرورش	۲	

جدول ۲. عوامل زمینه‌ای استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والد مادر

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
زمینه ای	جو اجتماعی، عاطفی و روانی امن در مدرسه، خانه و کلاس	۳	محیط دانش آموز
	ارتباط مناسب بین مدرسه، اولیا و دانش آموز	۱	امور ارتباطی دانش آموز
	برقراری ارتباط مناسب دانش آموز با والدین و همسالان	۳	
	استقلال دانش آموز	۱	استقلال فکری دانش آموز
	الگوسازی معلمان	۲	ارتقاء کیفی معلمان ابتدایی

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
زمینه ای	شایسته سالاری در انتخاب کادر مدرسه	۱	علمی سازی کادر مدرسه
	متخصص بودن معاون آموزشی	۱	
	مجرب بودن معلمان	۱	
	غیر متمرکز شدن نظام آموزشی	۲	شیوه نامه‌های آموزشی و پرورشی
	چون سازی کادر مدرسه ابتدایی	۱	تحول در مدارس ابتدایی
	ارتقاء استقلال کاری مدارس	۱	
	شایسته سالاری در آموزش و پرورش	۲	تحول در سیاست‌های آموزش ابتدایی
	تحول در سیاست‌های آموزش ابتدایی	۲	
	مسایل اقتصادی در آموزش و پرورش	۴	
	استفاده از تجارب سایر کشورها در آموزش و پرورش	۱	
	حمایت‌های مالی مدارس و افزایش بودجه مربوط	۳	حمایت‌های اقتصادی از مدارس ابتدایی

جدول ۳. عوامل مداخله‌گر استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والد مادر

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
مداخله‌گر	آشنایی معلم با تفاوت‌های فردی	۱	ارتقاء علمی معلمان
	آگاهی دهی معلمان از مراحل رشد کودک	۱	
	آشناسازی معلمان ابتدایی با اصول روان شناسی	۳	
	افزایش کارآمدی معلمان	۱	
	ارزشیابی علمی معلمان	۱	
	شاد بودن معلم ابتدایی	۱	ارتقاء شغلی، انگیزشی و روحی معلمان
	پیاده سازی نظام رتبه بندی معلمان	۱	
	ارتقاء انگیزه معلمان	۱	
	منعطف شدن معلم	۱	رشد شخصیتی معلمان
	متعهد سازی معلمان	۱	
	انضباط معلمان	۱	
	احترام به معلمان	۱	
	ارتقاء کیفی مدارس ابتدایی	۲	تحول نظام آموزش و پرورشی
	صداقت رفتاری والدین	۳	رشد شخصیتی والدین
	تاکید والدین بر نمره و معدل بالا	۲	باورهای غیرمنطقی والدین
	تاکید والدین روی رشته‌های خاص	۱	
بازدارنده	تعادل روانی معلمان	۱	سلامت روان معلمان
	ثبات و سلامت روانی معلمان	۴	
	ریزین بودن معلم	۱	نامساعد بودن معیشت معلمان
	معیشت معلمان	۲	

جدول ۴. عوامل راهبردی استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والد مادر

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
راهبردی	آموزش جرات وری دانش آموزان	۱	مهارت‌های رشد شخصی
	آموزش مسولیت پذیری	۳	
	آموزش صبوری	۱	
	آموزش خودکارآمدی دانش آموز	۲	
	آموزش کمکهای اولیه به دانش آموز	۱	

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
راهبردی	آموزش نظم و انضباط به دانش آموزان	۱	مهارت‌های شهروندی
	آموزش هنر در مدارس ابتدایی	۳	مهارت‌های هنری
	آموزش ورزش به صورت تخصصی	۱	مهارت‌های ورزشی
	توانمندسازی دانش آموز در حل مساله	۱	مهارت‌های حل مساله
	آموزش کار با ابزار برای دانش آموزان	۲	مهارت‌های آی سی تی
	آموزش مهارت آموزی غذا خوردن	۱	مهارت‌های خودیاری
	آموزش مهارت آموزی صحبت کردن	۱	مهارت‌های رشد کلامی
	یادگیری مهارت‌های زندگی و اجتماعی	۱۴	
	آموزش عدالت	۱	
	آموزش وفاداری	۱	
	آموزش تعهد	۱	مهارت‌های اجتماعی
	آموزش جرات ورزی	۱	
	آموزش خواگاری	۱	
	رشد رفتارهای مشترک دانش آموزان	۱	
	افزایش انگیزه دانش آموزان	۴	ایجاد انگیزه در یادگیرندگان
	شناسایی و تقویت ذوق و علاقه دانش آموز	۳	
	استفاده از پتانسیل والدین	۱	
	ارائه بسته آموزشی به والدین	۴	توانمندسازی والدین
	لزوم ارتباط والدین با روان شناسان	۲	
	تخصصی سازی جنسیتی	۱	عدالت محوری مدارس ابتدایی
	عدم نگاه جنسیتی در امکانات مدرسه	۱	
	وجود مشاور در مدارس ابتدایی	۱	
	کارآمدسازی مدیر پرورشی	۱	علمی سازی مدارس ابتدایی
	آموزش تخصصی ضمن خدمت معلمان به صورت واقعی	۷	
	جلوگیری از حافظه محور و دانش محور شدن مدارس	۴	

جدول ۵. عوامل راهبردی استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والد مادر

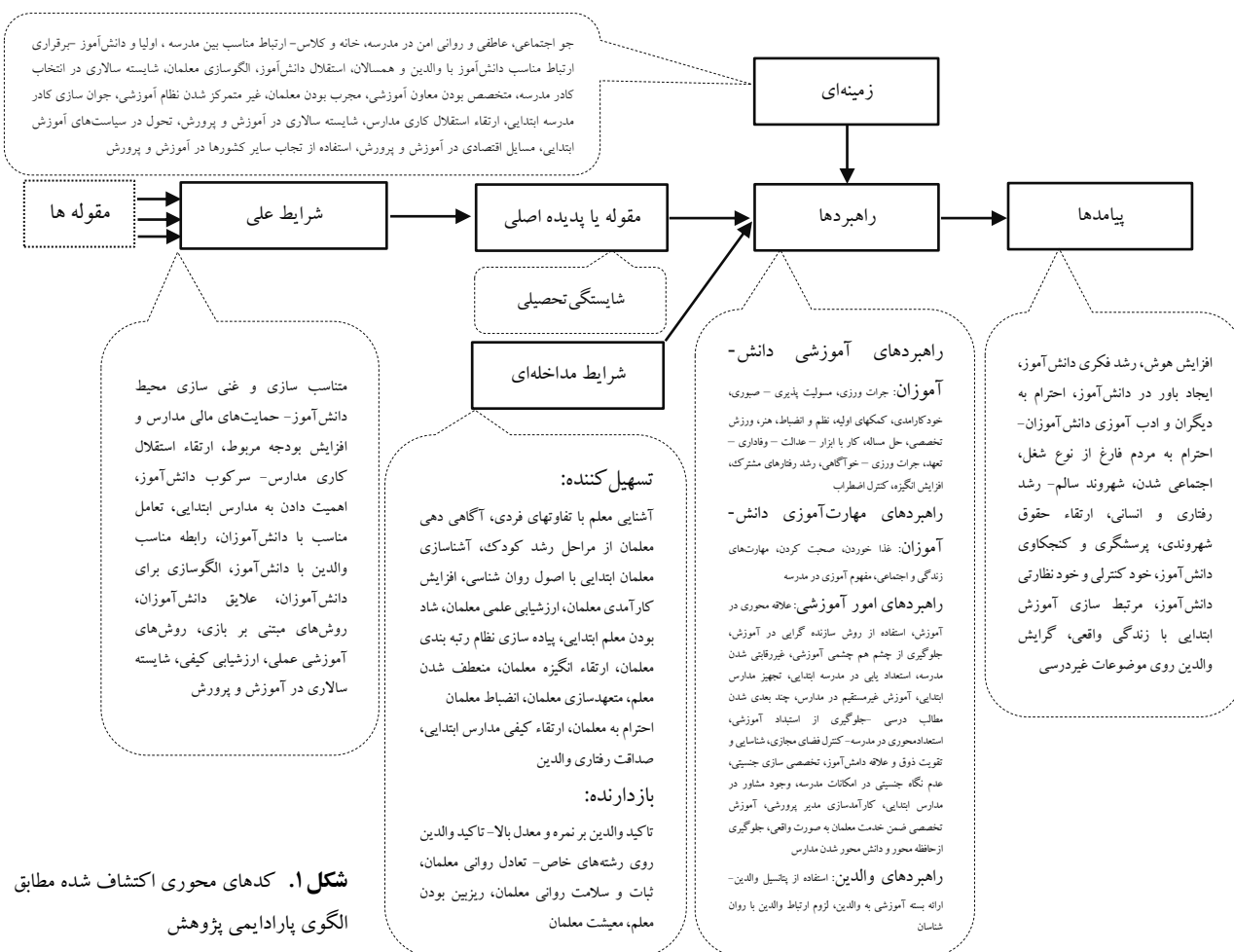
عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
راهبردی	مفهوم آموزی در مدرسه	۱	
	استعدادمحوری در مدرسه	۱	
	کنترل فضای مجازی	۳	
	کنترل اضطراب آزمون دانش آموزان ابتدایی	۲	
	علاقه محوری در آموزش	۱	
	استفاده از روش سازنده گرایی در آموزش	۱	
	جلوگیری از چشم هم چشمی آموزشی	۲	شایسته سالاری مدارس ابتدایی
	غیررقابتی شدن مدرسه	۱	
	استعداد یابی در مدرسه ابتدایی	۳	
	تجهیز مدارس ابتدایی	۲	
	آموزش غیرمستقیم در مدارس	۳	سیاست گذاری آموزشی و پرورشی
	چند بعدی شدن مطالب درسی	۱	
	جلوگیری از استبداد آموزشی	۱	

جدول ۶. پیامدهای استخراج شده از مصاحبه با متخصصان، معلمان و والدین

عوامل	کدهای باز	فراوانی	کدهای محوری
	افزایش هوش	۱	
	رشد فکری دانش آموز	۵	ارتقاء سطح شناختی دانش آموز
	ایجاد باور در دانش آموز	۱	
	احترام به دیگران و ادب آمیزی دانش آموزان	۶	رشد شناختی-اجتماعی
	احترام به مردم فارغ از نوع شغل	۱	
	اجتماعی شدن	۳	
	شهروند سالم	۱	رفتار شهروندی-تحصیلی
	رشد رفتاری و انسانی	۴	
	ارتقاء حقوق شهروندی	۲	
	پرسشگری و کنجکاوی دانش آموز	۱	مشغولیت (درگیری) شناختی
	خود کنترلی و خود نظارتی دانش آموز	۳	ارتقاء خود
	مرتبط سازی آموزش ابتدایی با زندگی واقعی	۳	روش های آموزش مهارت محور
	گرایش والدین روی موضوعات غیردرسی	۱	
تعداد کدهای باز: ۱۰۵		تعداد کدهای محوری: ۴۴	
تعداد کدهای مشترک: ۸			

۴۳ کدباز و ۱۵ کدمحوری و پیامدها متشکل از ۱۳ کدباز و ۶ کدمحوری هستند که در الگوی پارادایمی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است. ۸ کدباز به صورت مشترک در عوامل مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

باتوجه به جداول ۱ تا ۶، عوامل علی پژوهش متشکل از ۱۳ کدباز و ۶ کدمحوری، عوامل زمینه‌ای متشکل از ۱۶ کدباز و ۹ کدمحوری، عوامل زمینه‌ای متشکل از ۲۰ کدباز و ۸ کدمحوری، عوامل راهبردی متشکل از

شکل ۱. کدهای محوری اکتشاف شده مطابق الگوی پارادایمی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی از دیدگاه - متخصصان تربیتی، معلمان و مادران بررسی شد. براساس یافته‌ها، - شایستگی تحصیلی به عنوان پدیده‌ای متشکل از ۴۴ مولفه است. عوامل علی اکتشاف شده عبارتند از متناسب‌سازی و غنی‌سازی محیط دانش‌آموز، حمایت‌های مالی مدارس و افزایش بودجه مربوط، ارتقاء استقلال کاری مدارس، سرکوب دانش‌آموز، اهمیت دادن به مدارس ابتدایی، تعامل مناسب با دانش‌آموزان، رابطه مناسب والدین با دانش‌آموز، الگوسازی برای دانش‌آموزان، علایق دانش‌آموزان، روش‌های مبتنی بر بازی، روش‌های آموزشی عملی، ارزشیابی کیفی و شایسته‌سالاری در آموزش و پرورش. از منظر نظریه سیستم‌ها، این مولفه‌ها را می‌توان در سه مقوله ۱- تعاملات دانش‌آموز به عنوان- ریزسیستم^۱ ۲- روش‌ها و فنون آموزش به عنوان میان‌سیستم^۲ و ۳- جایگاه مدرسه ابتدایی به عنوان کلان‌سیستم^۳ دسته‌بندی کرد.

در تبیین عوامل علی شناسایی شده، نظریه برونفن برنر^۴، لایه‌های پیچیده‌ای در محیط دانش‌آموز از جمله روش‌ها و فنون آموزش، معلم، همسالان و تعاملات مدرسه را معرفی می‌کند که هر کدام بر رشد او تأثیر می‌گذارد. تغییرات یا تضاد در هریک از آن‌ها، می‌تواند بر یادگیری و شایستگی تحصیلی دانش‌آموز اثر گذارد. در نتیجه، دانش‌آموز باید در محور و مرکز توجه قرار داشته و نقش آن در برنامه‌ریزی‌های آموزشی برجسته باشد (گای، ۲۰۲۰). طراحی روش‌ها و فنون آموزش با محوریت دانش‌آموز و در واقع محیط یادگیری دانش‌آموز محور که به اندازه کافی از تجهیزات آموزشی غنی باشد و در آن دانش‌آموز آزادانه و بدون دغدغه بتواند اکتشاف کند در ارتقاء شایستگی تحصیلی او نقش تعیین‌کننده دارد. اکتشاف پدیده‌ها توسط دانش‌آموز به عنوان یکی از روش‌های آموزش و همانگونه که در نظریه پیازه نیز به کم و کیف ساختن دانش از طریق تعامل با محیط و اکتشاف اشیاء تأکید شده است از اهمیت بالایی برخوردار است (وینبرگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ مک‌کولی و مک‌کولو، ۲۰۲۲؛ کاپون، ۲۰۲۲).

عوامل زمینه‌ای اکتشاف شده پژوهش عبارتند از جو اجتماعی، عاطفی و روانی امن در مدرسه، خانه و کلاس، ارتباط مناسب بین مدرسه، اولیا و دانش‌آموز، برقراری ارتباط مناسب دانش‌آموز با والدین و همسالان، استقلال دانش‌آموز، الگوسازی معلمان، شایسته‌سالاری در انتخاب کادر مدرسه، متخصص بودن معاون آموزشی، مجرب بودن معلمان، غیر متمرکز شدن نظام آموزشی، جوان‌سازی کادر مدرسه ابتدایی، ارتقاء استقلال کاری مدارس، شایسته‌سالاری در آموزش و پرورش، تحول در سیاست‌های آموزش ابتدایی، مسایل اقتصادی در

آموزش و پرورش و استفاده از تجارب سایر کشورها در آموزش و پرورش. جو اجتماعی، عاطفی و روانی امن در فرد احساسات و عواطف مثبت ایجاد کرده و به دنبال آن انگیزه یادگیری افزایش می‌یابد. هرچند برخی احساسات منفی همانند شرم و خشم نیز می‌توانند انگیزه یادگیری را افزایش داده و باعث تغییر رفتارهای یادگیری شوند لیکن ایجاد خشم و یا شرم در یادگیرنده از سیاست‌های آموزشی و تربیتی دوره ابتدایی هیچ نظامی نیست. همانگونه که در نظریه کنترل ارزش پکران^۵ و نظریه ارزش مورد انتظار اکلس و ویگفیلد^۶ نیز مورد تأکید قرار گرفته است، انگیزه و احساسات برای مشارکت و یادگیری دانش‌آموزان و نتایج مرتبط با پیشرفت تحصیلی ضروری بوده و کیفیت حضور دانش‌آموز در کلاس درس، منزل و مدرسه را تحت تأثیر قرار داده و علاوه بر آن تأثیر مثبت در مهارت‌ها و تعاملات اجتماعی مختلف از جمله همدلی، همکاری، ابراز وجود و مسوولیت‌پذیری دانش‌آموز دارد. تعامل دانش‌آموز با اطرافیان، در تکوین مهارت‌های اجتماعی و سازگاری اجتماعی او نقش داشته و باعث تسهیل پیشرفت تحصیلی می‌شود. پیوند عاطفی و صمیمی بین دانش‌آموز و والدین و معلمان مانند صحبت در مورد نگرانی‌ها، پیوستن به بحث‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و از این قبیل نقش مهم در پیشرفت تحصیلی و مهارت‌آموزی او دارد. در تعاملات دانش‌آموز، استقلال نظر و رای او به عنوان یکی از عوامل زمینه‌ای شایستگی تحصیلی باید مورد تأکید باشد (پکران، ۲۰۰۶؛ اکلس و ویگفیلد، ۲۰۲۰؛ کینگ و گارلان^۷، ۲۰۱۴؛ ترنر و شالرت^۸، ۲۰۰۱؛ پکران و همکاران، ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱؛ اوونز^۹ و همکاران، ۲۰۱۴؛ زن^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۷؛ به نقل از گانگ^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۱؛ وانگ^{۱۲}، ۲۰۲۱؛ اسپیل^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۶؛ زانو^{۱۴} و همکاران، ۲۰۱۵؛ ژانگ و فولینی^{۱۵}، ۲۰۰۶). در مدارس ابتدایی معلم بهترین الگوی تربیتی دانش‌آموز و بانفوذترین فرد بعد از والدین است. رابطه دانش‌آموز با معلم رابطه عاطفی و احساسی بوده و آنان همواره از رفتار، گفتار و اخلاق معلمان خود سرمشق می‌گیرند. هر قدر که پیوند عاطفی و احساسی بین دانش‌آموز و معلم عمیق‌تر بوده و ویژگی‌های دانش‌آموز

1. microsystem
2. mesosystem
3. macrosystem
4. Bronfenbrenner
5. Pekrun
6. Eccles & Wigfield
7. King and Gaerlan
8. Turner and Schallert
9. Owens
10. Zhen
11. Gong
12. Wang
13. Spilt
14. Zhao
15. Zhang & Fuligni

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

به معلم نزدیک‌تر باشد احتمال الگوپذیری از معلم بیشتر می‌شود و در این شرایط احتمال یادگیری از طریق الگو نیز بیشتر می‌شود. شباهت بین ویژگی‌های دانش‌آموز و معلم می‌تواند باعث همذات‌پنداری در دانش‌آموز شود. در این صورت دانش‌آموز تمایل پیدا می‌کند که از رفتار، گفتار و منش معلم الگوبرداری کند. در این شرایط معلم می‌تواند با ابداع روش‌های تدریس می‌فارغ از علاقمندی دانش‌آموز به درس، مطالبی را به او بیاموزد (پیس^۱ و همکاران، ۲۰۰۲؛ بوسما^۲ و همکاران، ۲۰۱۲؛ بندورا، ۱۹۷۷؛ نینگ^۳ و داوونینگ، ۲۰۱۱).

عوامل زمینه‌ای از جمله شایسته سالاری در انتخاب کادر مدرسه، متخصص بودن معاون آموزشی، مجرب بودن معلمان، جوان سازی کادر مدرسه ابتدایی، به عوامل انسانی که در مدرسه نقش آفرینی می‌کنند اشاره دارد. دانش‌آموز به تعامل رضایت‌بخش بین خود و تمامی عواملی که در مدرسه حضور دارند نیاز دارد. تعامل تخصصی و حرفه‌ای کادر و عوامل مدرسه با دانش‌آموزان و محتواهای آموزشی لازم و ضروری است. کادر مدرسه و معلمان متخصص می‌توانند عشق به یادگیری را در دانش‌آموزان پرورش داده و نقش مهمی در بهزیستی روانی و تاب‌آوری دانش‌آموزان داشته باشند. هر چند معلمان عامل کلیدی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان هستند، عوامل و کارکنان مدرسه، علاقه مدرسه به موفقیت تحصیلی، فضای امن و نظم و انضباط مدرسه نیز در تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان نقش مهمی دارند. از منظر فضای مجازی و فن‌آوری اطلاعات نیز، معلمان و عوامل و کادر آموزشی مدرسه باید پیوسته به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا با خطرات رسانه‌های دیجیتال خارج از برنامه آموزش رسمی، از نقض جزئی حریم خصوصی تا موارد شدید آزار و اذیت سایبری مقابله کنند. برای رسیدن به چنین مقاصدی، عوامل اجرایی مدرسه و معلمان با داشتن رضایت شغلی باید روی مسائل آموزشی تمرکز داشته باشند (ماکسود^۴ و چیاسون، ۲۰۲۱؛ کواکس^۵، پولفری و منیر، ۲۰۲۱؛ پازیم، ۲۰۲۱؛ ریکی^۶، ۲۰۲۱؛ گرانویک^۷ و همکاران، ۲۰۲۱؛ گارسیا^۸ و همکاران، ۲۰۲۱).

سایر عوامل زمینه‌ای اکتشاف شده شامل غیر متمرکز شدن نظام آموزشی، ارتقاء استقلال کاری مدارس، تحول در سیاست‌های آموزش ابتدایی، مسایل اقتصادی در آموزش و پرورش و استفاده از تجارب سایر کشورها در آموزش و پرورش را می‌توان در دو کلید واژه روش‌ها و فنون آموزشی و سیاست‌های آموزشی خلاصه کرد. محیط آموزشی مدرن در حال تبدیل شدن به بخشی از زندگی روزمره دانش‌آموزان است. باتوجه به تغییرات سریع در فناوری اطلاعات و عصر دیجیتال، روش‌ها و فنون تدریس و آموزش جای خود را به روش‌ها و اصول نوین می‌دهند. چنانچه دانش‌آموز اطلاعات را با روش‌ها و اصولی همانند سازنده گرایی، اکتشافی، مشارکتی

و از این قبیل کسب کرده باشد، اطلاعات درونی شده و در زندگی و کار و فعالیت کاربرد پیدا خواهند کرد چرا که در این روش‌ها، دانش‌آموز نقش فعال و محوری در آموزش خواهد داشت. جدای از علاقمندی دانش‌آموز به درس، انتخاب روش تدریس مناسب برای تغییر ادراکات یادگیری دانش‌آموزان توسط معلمی که در محیط واقعی کار کرده و به اصول روان‌شناسی تربیتی نیز آگاهی داشته باشد اهمیت فراوان دارد. به عبارت دیگر روش تدریس صحیح می‌تواند با افزایش عملکرد و خلاقیت دانش‌آموزان تأثیر به‌سزا بر زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان داشته باشد (کلیزین^۹ و همکاران، ۲۰۲۱؛ نینگ و داوونینگ، ۲۰۱۱؛ مقدم و رضوی، ۲۰۲۲).

عوامل مداخله‌ای بازدارنده و تسهیل‌کننده پژوهش را می‌توان در دو مقوله‌ی ۱- وضعیت معیشتی، علمی، انگیزشی و روانی معلمان و ۲- نگرش والدین نسبت به تحصیلات فرزند، تبیین کرد. از منظر معلم، مهارت‌های ارتباطی، روابط انسانی و اعتماد به نفس او را می‌توان مفیدترین عوامل شایستگی او دانست. بین باورها، انگیزه و دانش و مهارت‌های معلم و عملکرد کلاس، شیوه‌های تدریس و بطور کلی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ارتباط نظری وجود دارد که مطالعات با ماهیت استنتاج‌های علی نیز تأیید کننده چنین مطلبی است. در آن روی سکه، فرسودگی شغلی و معیشت پایین معلم نیز تأثیر بدی روی پیشرفت تحصیلی، عملکرد و انگیزه دانش‌آموزان دارد. فرسودگی شغلی، با علائمی از قبیل احساس کاهش شایستگی، بدبینی و خستگی عاطفی تأثیر مستقیم در موفقیت‌های تحصیلی دانش‌آموزان دارد. باورها و نگرش‌های والدین نیز در پیشرفت تحصیلی، انگیزه‌های مطالعه، خودکارآمدی و هویت تحصیلی دانش‌آموزان نقش مهمی دارد. نوع نگرش والدین نسبت به تحصیلات، بطور مستقیم در آینده تحصیلی فرد اثر گذار است (کورنیلز^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۱؛ مادیگان^{۱۱} و کیم، ۲۰۲۱؛ هلر^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۲؛ ویلدر^{۱۳}، ۲۰۱۴؛ گونیدا^{۱۴} و کورتینا، ۲۰۱۴).

راهبردهای مربوط به دانش‌آموزان، اغلب شامل مهارت‌های زندگی می‌گردد که از آن‌ها به عنوان مهارت‌های نرم^{۱۵} یاد می‌شود. این مهارت‌ها

1. Paice
2. Bosma
3. Ning
4. Maqsood
5. Kovacs
6. Ricci
7. Granvik
8. García
9. Kliziene
10. Cornillez
11. Madigan
12. Heller
13. Wilder
14. Gonida
15. soft skills

تعارض منافع

بنا به اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

References:

- Akpan, I. D., & Umobong, M. E. (2013). Analysis of achievement motivation and academic engagement of students in the Nigerian classroom. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(3), 385. [Doi:10.5901/ajis.2013.v2n3p385](https://doi.org/10.5901/ajis.2013.v2n3p385)
- Alsubaie, M. A. (2022). Distance education and the social literacy of elementary school students during the COVID-19 pandemic. *Heliyon*, 8(7), e09811. [Doi:10.1016/j.heliyon.2022.e09811](https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e09811)
- Amerstorfer, C. M., & Freiin von Münster-Kistner, C. (2021). Student perceptions of academic engagement and student-teacher relationships in problem-based learning. *Frontiers in Psychology*, 12, 713057. [Doi:10.3389/fpsyg.2021.713057](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.713057)
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*. [Doi:10.1016/0146-6402\(78\)90002-4](https://doi.org/10.1016/0146-6402(78)90002-4)
- Berkaliev, T. N., Zair-Bek, E. S., & Tryapitsyna, A. P. (2007). Innovation and quality of school education. St. Petersburg, Publishing: Caro. [Doi:10.5539/ies.v8n8p183](https://doi.org/10.5539/ies.v8n8p183)
- Bosma, N., Hessels, J., Schutjens, V., Van Praag, M., & Verheul, I. (2012). Entrepreneurship and role models. *Journal of Economic Psychology*, 33(2), 410-424. [Doi:10.1016/j.joep.2011.03.004](https://doi.org/10.1016/j.joep.2011.03.004)
- Capone, R. (2022). Blended learning and student-centered active learning environment: A case study with STEM undergraduate students. *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, 22(1), 210-236. [Doi:10.1007/s42330-022-00195-5](https://doi.org/10.1007/s42330-022-00195-5)
- Carroll, J. W. (2016). Academic motivation of degree-seeking undergraduate students at a for-profit university in the United States. [Doi:10.15781/T2CF9J68J](https://doi.org/10.15781/T2CF9J68J)
- Catalano, R. F., Lisa Berglund, M., Ryan, J. A. M., Lonczak, H. S., Hawkins, J. D. (2004). Positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591(1), 98-124. [Doi:10.1177/0002716203260102](https://doi.org/10.1177/0002716203260102)
- Cornillez Jr, E. E. C., Caminoc, S. R. T., Basas, B. R., Militante Jr, B. T., & Paler, R. R. (2021). Tracer study of teacher education graduates of the eastern Visayas state university-Tanauan campus, Philippines. *European Journal of Education and Pedagogy*, 2(3), 186-193. [Doi:10.24018/ejedu.2021.2.3.143](https://doi.org/10.24018/ejedu.2021.2.3.143)
- Chomsky, N. (2011). Language and other cognitive systems. What is special about language? *Language Learning and Development*, 7(4), 263-278. [Doi:10.1080/15475441.2011.584041](https://doi.org/10.1080/15475441.2011.584041)
- Davis, H. A., et al. (2012). An interpersonal approach to classroom management: Strategies for improving student engagement, Corwin Press. [Doi:10.4135/9781483387383](https://doi.org/10.4135/9781483387383)

1. shek
2. Mack
3. Catalano
4. Domitrovich
5. Taylor

به عنوان دارایی‌های دانش‌آموزان که در زندگی کاربرد خواهند داشت تلقی می‌گردند. رشد مثبت این مهارت‌ها از حیث خودآگاهی، خودمدیریتی، آگاهی اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی و تصمیم‌گیری مسئولانه اهمیت دارند و در نتیجه درک اینکه تاچه اندازه این مهارت‌ها در مدرسه پوشش داده شده و به عنوان راهبردهای هدایت تحصیلی در نظر گرفته می‌شود، حائز اهمیت است چنانچه راهبردهای آموزشی مدارس منجر به مهارت‌آموزی و استعدادپروری منتهی شود، به صراحت می‌توان گفت که شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان و پیشرفت مدرسه تואمان رو به رشد خواهند بود (شک^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ ماک^۲ و همکاران، ۲۰۲۱؛ کاتالانو^۳ و همکاران، ۲۰۰۴؛ دومیتروویچ^۴ و همکاران، ۲۰۱۷؛ تیلور^۵ و همکاران، ۲۰۱۷).

متناسب با هر پژوهش دیگری در این پژوهش نیز محدودیت‌هایی وجود داشته است که باید مورد نظر پژوهش‌گران امر قرار گیرد. باتوجه به اینکه مولفه‌های شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی در پژوهش‌های قبلی مورد شناسایی قرار نگرفته و ادراکات ذینفعان مختلف شامل دانش‌آموزان ابتدایی، معلمان و والدین از شایستگی تحصیلی مورد اندازه‌گیری قرار نگرفته لذا مبانی نظری سوال اصلی این پژوهش متناسب با پژوهش‌های مشابه شکل نگرفته است. با اینکه در این پژوهش مولفه‌های بسیاری در حیطه شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی آشکار شد، ممکن است مولفه‌های مکنون دیگری وجود داشته باشند که از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، قابل حصول باشند. یکی از محدودیت‌های این پژوهش این بود که امکان مصاحبه با پدران دانش‌آموزان فراهم نشد لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های مشابه بعدی، با پدران دانش‌آموزان نیز مصاحبه شود. باتوجه به یافته‌های این پژوهش توصیه می‌شود روان‌شناسان تربیتی و مشاوران تحصیلی، برای ارتقاء شایستگی تحصیلی دانش‌آموزان، عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌ای شناسایی شده در این پژوهش را مورد توجه قرار دهند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است.

حامی مالی

این تحقیق هیچ‌گونه کمک مالی از سازمان‌های تامین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان نام‌برده شده در اجرا، طراحی و نگارش همه‌ی بخش‌های پژوهش حاضر بوده‌اند.

- DiPerna, J. C., & Elliott, S. N. (2002). Promoting academic enablers to improve student achievement: An introduction to the mini-series. *School Psychology Review*, 31(3), 293-297. [Doi:10.1080/02796015.2002.12086156](https://doi.org/10.1080/02796015.2002.12086156)
- Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K.S., Weissberg, R. P. (2017). Social-emotional competence: An essential factor for promoting positive adjustment and reducing risk in school children. *Child Development*, 88(2), 408-416. [Doi:10.1111/cdev.12739](https://doi.org/10.1111/cdev.12739)
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. (2020). From expectancy-value theory to situated expectancy-value theory: A developmental, social cognitive, and sociocultural perspective on motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 61, 101859. [Doi:10.1016/j.cedpsych.2020.101859](https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101859)
- Elliott, S. N., Frey, J. R., & Davies, M. (2015). Systems for assessing and improving students' social skills to achieve academic competence. <https://psycnet.apa.org/record/2015-24776-020>
- García-Crespo, F. J., Fernández-Alonso, R., & Muñoz, J. (2021). Academic resilience in European countries: The role of teachers, families, and student profiles. *Plos One*, 16(7): e0253409. [Doi:10.1371/journal.pone.0253409](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253409)
- Gonida, E. N., & Cortina, K. S. (2014). Parental involvement in homework: Relations with parent and student achievement-related motivational beliefs and achievement. *British Journal of Educational Psychology*, 84(3), 376-396. [Doi:10.1111/bjep.12039](https://doi.org/10.1111/bjep.12039)
- Granvik Saminathen, M., Plenty, S., & Modin, B. (2021). The role of academic achievement in the relationship between school ethos and adolescent distress and aggression: a study of ninth grade students in the segregated school landscape of Stockholm. *Journal of Youth and Adolescence*, 50(6), 1205-1218. [Doi:10.1007/s10964-020-01199-w](https://doi.org/10.1007/s10964-020-01199-w)
- Guy-Evans, O. (2020). Bronfenbrenner's ecological systems theory. <https://www.simplypsychology.org/Bronfenbrenner.html>. [Doi:10.3389/fpsyg.2023.1280346](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1280346)
- Heller, J. I., Daehler, K. R., Wong, N., Shinohara, M., & Miratrix, L. W. (2012). Differential effects of three professional development models on teacher knowledge and student achievement in elementary science. *Journal of Research in Science Teaching*, 49(3), 333-362. [Doi:10.1002/tea.21004](https://doi.org/10.1002/tea.21004)
- Hu, H., & Luo, H. (2021). Academic motivation among senior students majoring in rehabilitation related professions in China. *BMC Medical Education*, 21, 1-8. [Doi:10.1186/s12909-021-03016-9](https://doi.org/10.1186/s12909-021-03016-9)
- Jimerson, S. R., & Chen, C. (2022). Multicultural and cross-cultural considerations in understanding student engagement in schools: Promoting the development of diverse students around the world. *Handbook of Research on Student Engagement*, 629-646. [Doi:10.1007/978-3-031-07853-8_31](https://doi.org/10.1007/978-3-031-07853-8_31)
- Kadir Pepe. (2012) Study skills of students studying at different departments. *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, 47, 1040-1047. [Doi:10.1016/j.sbspro.2012.06.777](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.06.777)
- Lu, K., Yang, H.H., Shi, Y., & Wang, X. (2021). Examining the key influencing factors on college students' higher-order thinking skills in the smart classroom environment. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18, 1, 1. [Doi:10.1186/s41239-020-00238-7](https://doi.org/10.1186/s41239-020-00238-7)
- King, R. B., & Gaerlan, M. J. M. (2014). High self-control predicts more positive emotions, better engagement, and higher achievement in school. *European Journal of Psychology of Education*, 29, 81-100. [Doi:10.1007/s10212-013-0188-z](https://doi.org/10.1007/s10212-013-0188-z)
- Kliziene, I., et al. (2021). The impact of the virtual learning platform EDUKA on the academic performance of primary school children. *Sustainability*, 13(4), 2268. [Doi:10.3390/su13042268](https://doi.org/10.3390/su13042268)
- Kovacs, H., Pulfrey, C., & Monnier, E. C. (2021). Surviving but not thriving: Comparing primary, vocational and higher education teachers' experiences during the COVID-19 lockdown. *Education and Information Technologies*, 26(6), 7543-7567. [Doi:10.1007/s10639-021-10616-x](https://doi.org/10.1007/s10639-021-10616-x)
- Mack, E., et al. (2021). Talent development in natural science in elementary school: A juxtaposition of research and practice. *Teaching and Teacher Education*, 104, 103366. [Doi:10.1016/j.tate.2021.103366](https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103366)
- Madigan, D. J., & Kim, L. E. (2021). Does teacher burnout affect students? A systematic review of its association with academic achievement and student-reported outcomes. *International Journal of Educational Research*, 105, 101714. [Doi:10.1016/j.ijer.2020.101714](https://doi.org/10.1016/j.ijer.2020.101714)
- Maqsood, S., & Chiasson, S. (2021). They think it's totally fine to talk to somebody on the internet they don't know: Teachers' perceptions and mitigation strategies of tweens' online risks. Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems. [Doi:10.1145/3411764.3445224](https://doi.org/10.1145/3411764.3445224)
- McCauley, T. G., & McCullough, M. E. (2022). Retrospective self-reported childhood experiences in enriched environments uniquely predict prosocial behavior and personality traits in adulthood. *Evolutionary Psychology*, 20(3), 14747049221110603. [Doi:10.1177/14747049221110603](https://doi.org/10.1177/14747049221110603)
- McConnell, E. A. (2001). Competence vs. competency. *Nursing Management*, 32(5), 14. [Doi:10.1097/00006247-200105000-00007](https://doi.org/10.1097/00006247-200105000-00007)
- McLeod, S. (2018). Jean Piaget's theory of cognitive development. *Simply Psychology*, 18(3), 1-9. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2953144>
- Moghadam, S. N., & Razavi, M. R. (2022). The effect of the Flipped Learning method on academic performance and creativity of primary school students. *European Review of Applied Psychology* 72(5), 100811. [Doi:10.1016/j.erap.2022.100811](https://doi.org/10.1016/j.erap.2022.100811)
- Ning, H. K., & Downing, K. (2011). The interrelationship between student learning experience and study behaviour. *Higher Education Research & Development*, 30(6), 765-778. [Doi:10.1080/07294360.2010.539598](https://doi.org/10.1080/07294360.2010.539598)
- Owens, M., et al. (2014). When does anxiety help or hinder cognitive test performance? The role of working memory capacity. *British Journal of Psychology*, 105(1), 92-101. [Doi:10.1111/bjop.12009](https://doi.org/10.1111/bjop.12009)
- Paice, E., et al. (2002). How important are role models in making good doctors? *Bmj* 325(7366), 707-710. [Doi:10.1136/bmj.325.7366.707](https://doi.org/10.1136/bmj.325.7366.707)

- Pazim, K. H. (2021). Special education teachers job satisfaction in Malaysia: A Review. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 12(11), 5329-5332. Doi:10.17762/turcomat.v12i11.6758
- Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, 18, 315-341. Doi:10.1007/s10648-006-9029-9
- Pekrun, R. (2014). Emotions and Learning. Educational Practices Series-24. UNESCO International Bureau of Education. http://www.iaoed.org/downloads/edu-practices_24_eng.pdf
- Pekrun, R., et al. (2010). Boredom in achievement settings: exploring control-value antecedents and performance outcomes of a neglected emotion. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 531. Doi:10.1037/a0019243
- Pepe, K. (2012). A research of the relationship between study skills of students and their GPA. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 1048-1057. Doi:10.1016/j.sbspro.2012.06.777
- Raven, J., & Stephenson, J. (2001). Competence in the learning society, P. Lang New York. <http://www.eyeeonsociety.co.uk/resources/raven4.pdf>
- Ricci, M. C. (2021). Mindsets in the classroom: Building a growth mindset learning community, Routledge. Doi:10.4324/9781003236689
- Saxena, A., Garget, N., Punia, B. K., & Prasad, A. (2020). Exploring role of Indian workplace spirituality in stress management: a study of oil and gas industry. *Journal of Organizational Change Management*, 33(5), 779-803. Doi:10.1108/JOCM-11-2019-0327
- Shek, D. T., Lin, L., Ma, C.M., & et al. (2021). Perceptions of adolescents, teachers and parents of life skills education and life skills in high school students in Hong Kong. *Applied Research in Quality of Life*, 16, 1847-1860. Doi:10.1007/s11482-020-09848-9
- Spilt, J. L., Hughes, J. N., Wu, J. Y., & Kwok, O. M. (2012). Dynamics of teacher-student relationships: Stability and change across elementary school and the influence on children's academic success. *Child Development*, 83(4), 1180-1195. Doi:10.1111/j.1467-8624.2012.01761.x
- Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (2015). Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory (4th ed. ed.). SAGE. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=18c7cfe7a46c7771b60dc384b1b4e350f65b13e2>.
- Taylor, R. D., Oberle, E., Durlak, J. A., & Weissberg, R. P. (2017). Promoting positive youth development through school-based social and emotional learning interventions: A meta-analysis of follow-up effects. *Child Development*, 88(4), 1156-1171. Doi:10.1111/cdev.12864
- Turner, J. E., & Schallert, D. L. (2001). Expectancy-value relationships of shame reactions and shame resiliency. *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 320. Doi:10.1037/0022-0663.93.2.320
- Wang, Y., Huebner, E. S., & Tian, L. (2021). Parent-child cohesion, self-esteem, and academic achievement: The longitudinal relations among elementary school students. *Learning and Instruction*, 73, 101467. Doi:10.1016/j.learninstruc.2021.101467
- Wilder, S. (2023). Effects of parental involvement on academic achievement: a meta-synthesis. Mapping the field, Routledge: 137-157. Doi:10.1080/00131911.2013.780009
- Wynberg, E. R., Boland, A., Raijmakers, M. E. J., & van der Veen, Ch. (2022). Towards a comprehensive view of object-oriented play. *Educational Psychology Review*, 34(1), 197-228. Doi:10.1007/s10648-021-09608-7
- Zhao, J., Liu, X., & Wang, M. (2015). Parent-child cohesion, friend companionship and left-behind children's emotional adaptation in rural China. *Child Abuse & Neglect*, 48, 190-199. Doi:10.1016/j.chiabu.2015.07.005
- Zhang, B., Li, Y. M., Li, J., Li, Y., & Zhang, H. (2016). The revision and validation of the Academic Motivation Scale in China. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(1), 15-27. Doi:10.1177/0734282915575909
- Zhen, R., Liu, R. D., Ding, Y., Wang, J., Liu, Y., & Xu, L. (2017). The mediating roles of academic self-efficacy and academic emotions in the relation between basic psychological needs satisfaction and learning engagement among Chinese adolescent students. *Learning and Individual Differences*, 54, 210-216. Doi:10.1016/j.lindif.2017.01.017